

Protokoll fra møte i Faggruppen for plantehelse (Faggruppe 9) i VKM 8. januar 2008 kl. 11:30-16:30

Deltakere:

Fra Faggruppe 9:

Leif Sundheim (faggruppe- og møteleder), May Bente Brurberg, Trond Hofsvang, Trond Rafoss, Brita Toppe, Anne Marte Tronsmo og Bjørn Økland

Forfall: Christer Magnusson

Fra Mattilsynet:

Hilde Paulsen

Fra sekretariatet til VKM:

Elin Thingnæs Lid (Ref.)

1. Konstituering av møtet

Møteleder ønsket velkommen til møte i VKMs Faggruppe for plantehelse, Faggruppe 9. Innkalling og forslag til dagsorden ble godkjent uten endringer. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile i noen av sakene. Det ble stilt spørsmål om medlemmene kan få dekket reisetid til møtene i VKM. Enkelte av medlemmene bor langt unna og bruker mye tid på reise. Sekretariatet opplyste om at VKM dessverre ikke har mulighet til å gi godtgjøring for reisetid til møtene, kun for selve møtetiden og for tid brukt på forberedelse til møtene.

2. Oppfølging fra sist møte i faggruppen

Protokollen fra sist møte ble gjennomgått. Sekretariatet delte ut referat fra VKMs møte med Bioforsk og Norsk institutt for skog og landskap 10. oktober 2008. Sekretariatet nevnte kort et par punkter fra møtet: Når VKM setter ut et oppdrag er det ønskelig for alle parter at det i kontrakten spesifiseres enda bedre hva VKM ønsker. Bioforsk var også opptatt av at det de leverer er sporbart, at de leverer fra seg et klart definert produkt.

Faggruppen ser at en slik sporbarhet vil være en fordel da det blir lettere for begge parter å vite om kontrakten er overholdt. På en annen side mente faggruppen at det kan bli vanskelig å få dette til i praksis. Arbeidet med en risikovurdering i faggruppen, og i faggruppens *ad hoc*-gruppe, foregår i flere trinn, med to eller flere delleveranser fra Bioforsk. Som en naturlig konsekvens av denne arbeidsformen har faggruppen så langt erfart at Bioforsks produkt underveis blir en del av arbeidet i faggruppen.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning. Sekretariatet vil se nærmere på hvordan man praktisk kan løse utfordringen med sporbarhet.

3. Plankehelsesaker som skal behandles på møtet

Furuvendematode (FVN, *Bursaphelenchus xylophilus*)

Faggruppeleder orienterte om status i arbeidet med risikovurderingen: Del 1 er levert i henhold til bestillingen fra Mattilsynet. *Ad hoc*-gruppen som skal utarbeide utkastet til del 2 hadde sitt første møte 15. oktober 2007. Gruppen kom frem til at det er behov for en modell for produksjonsmessige og økonomiske konsekvenser, og en modell for spredning av FVN og trebukker som sprer nematoden i skogen. En risikovurdering uten de to modellene vil ikke kunne bidra særlig mye utover det som ble skrevet i del 1 av bestillingen. VKM har sendt et brev til Mattilsynet med en orientering om behovet og status i saken, og ber Mattilsynet om deres syn på prosessen videre. VKM har foreløpig ikke mottatt et svar på henvendelsen. VKM har imidlertid fått kopi av et brev Mattilsynet har sendt til Landbruks- og matdepartementet (LMD), der Mattilsynet anbefaler at det blir stilt midler til rådighet for utviklingen av de to modellene. Faggruppen venter med å gå videre med del 2 i påvente av en endelig klarhet i dette, og i påvente av svar fra Mattilsynet om deres syn på prosessen videre.

Faggruppen diskuterte om det ville vært mest riktig om faggruppen hadde levert det den mener er mulig å besvare uten modellene. Dersom modellene ble utviklet i etterkant kunne faggruppen tatt opp risikovurderingen igjen og gitt Mattilsynet ett mer utfyllende svar på bestillingen. Faggruppen kom frem til at en slik fremgangsmåte ville forsinket prosessen ytterligere, noe som ville vært svært uheldig da FVN er en svært kritisk skadegjører med potensielt store konsekvenser. Faggruppen regner FVN-saken som et særtilfelle når det gjelder utvikling av kunnskap i arbeidet med en risikovurdering.

Mattilsynet ble spurt om de kan vente på en eventuell utvikling av modellene før VKM svarer på del 2 av bestillingen. Dersom penger blir bevilget i januar, mener faggruppen det vil kunne være realistisk å levere en risikovurdering innen 1. juli i år. Sekretariatet understreket at uansett hvilket kunnskapsnivå man har om en skadegjører så vil et av alternativene alltid være at VKM gjør en risikovurdering basert på dagens kunnskap. Det vil da ikke alltid være gitt at alle spørsmålene fra Mattilsynet kan besvares, men påpeking av kunnskapshull og usikkerhet vil da være et svar i seg selv.

Mattilsynet svarte at det er ønskelig med både kvalitet og hurtighet i svarene fra VKM, men at det ikke alltid er mulig. Mattilsynet vil diskutere saken internt før de kommer tilbake til VKM med sitt synspunkt på prosessen videre. Kartlegging og påpeking av kunnskapshull er verdifullt for Mattilsynet.

Faggruppen diskuterte om den tidkrevende saksgangen så langt kunne vært unngått. Kunne for eksempel Mattilsynet undersøkt mer i forkant vedrørende kunnskapsbehov? Kunne faggruppen sett behovet for modellene tidligere, for eksempel under diskusjonen av Mattilsynets utkast til bestilling? Faggruppen mener at det vanskelig kunne vært gjort annerledes. Faggruppen hadde store forventninger til en svensk rapport om FVN, men den var mindre omfattende enn faggruppen hadde håpet på. Det er mulig at dersom faggruppen hadde involvert en økonom på et tidligere stadium, så kunne noe av tiden vært spart.

Dagens samarbeidsrutiner gir VKM to anledninger for varsling av kunnskapsbehov i en risikovurdering. Den ene er under diskusjonen av Mattilsynets utkast til bestilling, den andre

er underveis i arbeidet med risikovurderingen. Det er ønskelig at mest mulig avklares allerede under bestillingsprosessen, slik at man tidlig kan unngå eventuelle problemer. Dette er ikke alltid mulig, og da er det viktig å varsle underveis i arbeidet. Faggruppen diskuterte å eventuelt operere med to ulike dokumenter i sitt arbeid med en risikovurdering: en foreløpig og en endelig risikovurdering. I så fall må det være et tydelig skille mellom disse to dokumentene da svarene i de to kan ha store konsekvenser for Mattilsynets risikohåndtering. En slik todeling kunne muligens løse problemet med at Mattilsynet og VKM ikke alltid vet før arbeidet har startet, eller har pågått en stund, hva som finnes og ikke finnes av nødvendig kunnskap. Faggruppen var skeptisk til å operere med to ulike typer dokumenter på denne måten. De internasjonale ISPM-standardene har allerede en vel gjennomtenkt struktur, blant annet med avsnittet ”pest categorisation” som man går igjennom før man bestemmer seg for en eventuelt grundig risikovurdering av skadegjøreren.

Faggruppen hadde en generell diskusjon om kunnskapsbehov for å utføre en risikovurdering. Faggruppen påpekte selv at den kan bli flinkere til å si ”dette kan vi ikke svare på fordi vi trenger den og den kunnskapen”. Forskere vil alltid stille flere spørsmål for å finne svar, men i rollen som risikovurderer må faggruppen klare å sette strek. Mangelen på kunnskap er som tidligere nevnt verdifull informasjon i seg selv og må komme tydelig frem i faggruppens risikovurderinger.

Sekretariatet mente det er viktig å huske på at en risikovurdering er dagens bilde av virkeligheten, og den kan i enkelte tilfeller være utdatert allerede neste år. Faggruppen har imidlertid muligheten til å oppdatere sine tidligere risikovurderinger ved selvinitiering. Ellers er det verdt å merke seg at EPPO har utarbeidet en huskeliste over informasjon som er nødvendig for å kunne gjøre en risikovurdering/-analyse av en planteskadegjører: ”PM 5/1(1) Check-list of information required for pest risk analysis (PRA)”

Vedtak: Mattilsynet vil melde tilbake til VKM dersom de ønsker at VKM leverer det som er mulig å besvare per dags dato uten de ønskede modellene.

Phytophthora ramorum – orientering og diskusjon

Faggruppen fikk i forkant av møtet tilsendt et utkast til risikovurdering, utarbeidet av *ad hoc*-gruppen i saken. Faggruppemedlemmene ble orientert om status i arbeidet. En forventet risikovurdering fra RAPRA, et avsluttet EU-prosjekt, er ennå ikke tilgjengelig. Derfor har *ad hoc*-gruppen i hovedsak arbeidet med spørsmål a, b og f fra Mattilsynets bestilling.

Sekretariatet beklaget at følgende orientering om arbeidet og arbeidsform ikke ble gitt i møteinnkallingen:

- *Ad hoc*-gruppen har så langt hovedsakelig arbeidet med å besvare spørsmål a, b og f i Mattilsynets bestilling. Besvarelsen følger disposisjonen i den internasjonale standarden ISPM 11, dette i henhold til bestillingen. *Ad hoc*-gruppen bestemte seg for å vente med spørsmålene c, d og e fordi mye av dette mest trolig vil bli besvart i EU-prosjektet RAPRA, og det er ønskelig å unngå dobbeltarbeid. Dette gjelder også biologien til skadegjøreren.
- For at medlemmene i *ad hoc*-gruppen skulle ha anledning til å arbeide med utkastet i sin arbeidstid, ble det inngått en skriftlig avtale mellom VKM og medlemmenes arbeidsgiver (Bioforsk Plantehelse), der oppdrag, antall timer og honorar ble spesifisert. Avtalen som har blitt inngått så langt omfatter besvarelse av spørsmålene a, b og f. Utkastet som faggruppen mottok til dagens møte er det avtalte produktet fra

Bioforsk (som følger ISPM 11 og ønsket oppsett fra VKM) sydd sammen med de avsnittene som resten av *ad hoc*-gruppen har utarbeidet.

- Underveis i arbeidet måtte *ad hoc*-gruppen vente på en del data fra Mattilsynet som var nødvendige for å besvare spørsmålene a, b og f. *Ad hoc*-gruppen opplyste at de i utkastet derfor også har arbeidet noe med spørsmål e, for at arbeidet ikke skulle stoppe opp mens de ventet.

Faggruppen gikk igjennom utkastet. Etablering av sykdommen er beskrevet i tre nivåer: nasjonalt, regionalt, og lokalt i områder med stor utbredelse. CLIMEX har blitt brukt som verktøy for å beregne potensiell geografisk utbredelse av sykdommen i Norge, basert på klima. Arbeidsgruppen sto mellom valget å enten gå igjennom alle originale studier som finnes, eller å ta parameterne fra en studie og gjenta disse for Norge. Det ble en prioritering av ressursbruk, og arbeidsgruppen valgte å repetere parameterne fra en studie, nemlig Venette & Cohen's CLIMEX analyse for *P. ramorum*.

Faggruppen mente det burde komme tydeligere frem i vurderingen at *P. ramorum* har etablert seg i visse områder i Norge. Enkelte formuleringer i utkastet var ikke konsekvente i den sammenheng. Faggruppen skal i sin risikovurdering fremlegge vitenskapelige data som viser hvor skadegjøreren er påvist, og hvor den har etablert seg. Deretter er det Mattilsynets oppgave, på bakgrunn denne informasjonen, å erklære offisiell status for *P. ramorum* i Norge. Mattilsynet skal videre bestemme om *P. ramorum* skal reguleres som en karanteneskadegjører i Norge. I den sammenheng er det viktig for Mattilsynet å få informasjon om hvor langt sykdommen har kommet i å etablere seg i landet. Det vil kunne si noe om mulighetene for å utrydde sykdommen, som igjen vil ha betydning for Mattilsynets avgjørelse.

Faggruppen hadde en rekke spørsmål om hva som er kjent av skadeomfang i Norge og i Europa. Er det observert *P. ramorum* på trær i Norge, og døde trær som følge av det? Eller er det kun sett smitte og skade i *Rhododendron*-planter? Hva med i Europa? Hva vet man om skogsbær og andre ville planter? *Ad hoc*-gruppen vil jobbe videre med en oversikt over dette. Det vil også bli skrevet mer om aggressivitet til ulike linjer av *P. ramorum*.

Mattilsynet var opptatt av at ordet "interception" blir brukt korrekt i vurderingen. Mattilsynet bruker "interception" kun om påvisning av en skadegjører i importkontrollen (tilfeller som blir stoppet på grensen), og ikke om påvisning i planteskoler eller liknende. Mattilsynet mener det er nyttig å legge frem data for begge typer påvisninger av *P. ramorum*, men at det er viktig å skille mellom de to i tekst og figurer. *Ad hoc*-gruppen er inneforstått med dette skillet, som av tekniske årsaker ennå ikke var synlig i figurene. Mattilsynet foreslo at *ad hoc*-gruppen tar kontakt med Mattilsynet for mer informasjon på dette området. *Ad hoc*-gruppen vil vurdere å ha et eget kart som viser kun etablerte tilfeller av sykdommen i landet, noe faggruppen og Mattilsynet støttet.

Ad hoc-gruppen diskuterte om den har kompetanse til å gi en tilstrekkelig vurdering av de økonomiske konsekvensene av *P. ramorum*. *Ad hoc*-gruppen kan gi et svar når det gjelder *Rhododendron* og andre prydplanter, og samfunnsmessige konsekvenser som tap av gamle *Rhododendron*-parker. Eventuell fremtidig sykdom og tap blant ville planter og eikeskog vil være svært alvorlig, men disse tapene er det mer krevende å vurdere. Økt forekomst i prydplanter vil føre til økt smittepress og risiko blant ville planter og skog.

Både VKM og Mattilsynet er opptatte av hvilken betydning klimaendringer kan ha for risikoen for ulike planteskadegjørere. Det ble stilt spørsmål om Mattilsynet i sine bestillinger kunne spesifisere mer hvilke typer klimaeffekter de ønsker skal bli vurdert. Et eksempel kan være ”effekten av klima i form av forlenget vekstsesong” eller ”effekten av endret vinterklima med tanke på skader på planter”. Mattilsynet svarte at de ser at slike avgrensninger vil kunne bidra til å gjøre oppgaven mer håndterlig, og påpekte at dialogen med VKM under utformingen av bestillingen er viktig for å komme frem til slike begrensninger. Mattilsynet vil ikke alltid ha nok kunnskap til å gjøre slike avgrensninger uten rådgøring hos ekspertene i faggruppen. Et av faggruppemedlemmene foreslo som et alternativ at bestillingene fra Mattilsynet får en standard setning der Mattilsynet ber VKM vurdere ”de antatt mest relevante effektene av klima”. En slik setning ville kunne gi VKM frihet, ut ifra sin faglige vurdering, til å begrense besvarelsen mest hensiktsmessig.

Vedtak: Faggruppemedlemmene vil sende sine innspill til utkastet til *ad hoc*-gruppen i etterkant av dagens møte. VKM vil ikke ferdigstille og oversende en endelig risikovurdering til Mattilsynet før RAPRA-rapporten har kommet. Risikovurderingen vil da inneholde en vurdering av hvilken relevans konklusjonene i RAPRA har for norske forhold. *Ad hoc*-gruppen vil ha et møte i januar for å jobbe inn innspillene og samle opp løse tråder i risikovurderingen så langt. *Ad hoc*-gruppen vil da også vurdere om den bør trekke inn ekstern ekspertise for å analysere økonomiske konsekvenser av sykdommen. Sekretariatet vil innkalle til et slikt møte. I senere risikovurderinger vil faggruppen og Mattilsynet vurdere om det kan være aktuelt med en standard setning der Mattilsynet ber VKM vurdere ”de antatt mest relevante effektene av klima”.

4. Faggruppens årsplan

VKM's årsplan for 2008 ble sendt ut til faggruppen i forkant av dagens møte. Den delen som omhandler Faggruppe 9 ble gjennomgått og oppdatert til å gjelde 2009.

I følge årsplan for 2008 vurderte Faggruppe 5 å se nærmere på om de på eget initiativ skulle gjøre en risikovurdering av mykotoksiner i næringskjeden. Faggruppen kan tenke seg å ta del i et slikt arbeid. Mykotoksiner i vegetabilsk mat og fôr berører plantehelseområdet, og det finnes kompetanse i faggruppen på mykotoksiner.

Faggruppen diskuterte blant annet punktet der faggruppen sier den skal sikre fremtidig rekruttering ved å arbeide for økt innsikt i risikovurdering av planteskadegjørere i relevante fagmiljøer. Mer konkret kan dette være å bidra til at risikovurdering av planteskadegjørere blir tema i relevante kurs, forelesninger, semester- eller masteroppgaver i aktuelle universiteter og/eller høyskoler. Faggruppens koordinator opplyste i den sammenheng at sekretariatet jobber med å gjøre VKM til et kompetansesenter som kan tilby kurs innen risikovurdering.

Flere av punktene i faggruppens årsplan for 2008 har ikke blitt fulgt opp eller kunne vært fulgt opp i større grad. Faggruppens nestleder foreslo derfor at årsplanen blir tatt frem på slutten av hvert faggruppemøte. Faggruppen kan da gå igjennom planen for å oppsummere om noen av punktene har blitt gjort siden sist og om noe kan gjøres til neste gang.

Vedtak: Sekretariatet vil sørge for at årsplanen blir fast punkt på agendaen. Sekretariatet vil sende den oppdaterte årsplanen til koordinator for Hovedkomiteen, som samordner disse med årsplanen for hele VKM. Det samlede utkastet skal behandles på møte i Hovedkomiteen i februar 2009.

5. Selvinitiering av saker

For tiden har faggruppen to risikovurderinger på oppdrag fra Mattilsynet til behandling, som begge mest sannsynlig blir ferdigstilt i første halvår av 2009. En tidligere bebudet sak om jordbærsvartflekk er trukket tilbake. Faggruppeleder mente derfor at det er rom for selvinitiering av et par saker i faggruppen i 2009.

Leder og nestleder av faggruppen hadde hver for seg tenkt ut noen forslag til saker for selvinitiering. Faggruppeleder foreslo en risikovurdering av potato spindle tuber viroid. Det vil være meget viktig å få til en vernesone i Norge dersom det blir aktuelt for Norge å implementere EUs plantehelsedirektiv. Mattilsynet orienterte at de for tiden ikke foretar seg noe med denne skadegjøreren. Mattilsynet er bekymret for at skadegjøreren kan komme inn via prydplanter og dermed utgjøre en mulig risiko for potet. I en eventuell risikovurdering av potato spindle tuber viroid vil det ikke være aktuelt å gjøre analyser i forholdt til ulike klimascenarier, dette fordi viroiden tåler og trives under de fleste forhold. Dette vil begrense oppgaven noe.

Nestleder av faggruppen har tatt for seg aktuelle insekter og midd, blant annet i EPPOs "action list". Nestleder hadde følgende forslag til selvinitiering:

- 1) Midden *Tetranychus evansis*. En utfordring med denne skadegjøreren er at den er problematisk å bestemme systematisk. Nestleder vil undersøke om den er kjent å utgjøre et problem i veksthus i Norge i dag.
- 2) *Liriomyza*-arter. Disse minérfluene, også kjent som "monsterflue", dukker opp med jevne mellomrom som problem i veksthus i Norge. Det har skjedd mye siden sist PRA (15 år siden) som tilsier at skadegjøreren bør risikovurderes på ny.

Mattilsynet ble spurt om de har noen konkrete saker som de vet de vil bestille fra VKM. Mattilsynet har begynt å gjennomgå EPPOs "action list" over nye skadegjørere, og vurderer å definere flere av disse som karanteneskadegjørere. Mattilsynet er i den sammenheng spesielt opptatt av skadegjørere på tømmer og trelast. For flere av disse skadegjørerne har EPPO allerede gjort PRAer, men vurderingene omfatter ikke norske forhold. Mattilsynet tar sikte på å bestille risikovurderinger av noen av disse i løpet av året. Mattilsynet vil ha en dialog med Bioforsk og Norsk institutt for skog og landskap for hjelp til å prioritere.

Et av faggruppemedlemmene mente det er viktig for Mattilsynet å ta med i sine vurderinger at markedet for import/eksport av tømmer og trelast skifter meget raskt. Mattilsynet kan få noen referanser til publikasjoner som tar for seg denne dynamikken. For eksempel har tømmereksport fra Baltikum gått mye ned i det siste, mens import av flis og tømmer til bioenergi trolig vil øke en hel del. Risikobildet for hvilke skadegjørere som kan komme inn i landet vil endre seg i takt med denne dynamikken.

Mattilsynet orienterte videre at fra tilsynsavdelingen vil følgende saker kunne være aktuelle for bestilling av risikovurderinger i år: 1) risiko forbundet ved en eventuell oppheving av forbudet mot import av matpoteter fra Nederland 2) Potetcystenematode (PCN) 3) Potato spindle tuber viroid 4) askeskuddsyke.

Det ble diskutert om ikke faggruppen allerede har nok saker for 2009, med FVN og *P. ramorum* som trolig vil bli avsluttet første halvdel av 2009 og sakene MT forespeiler vil kunne komme i løpet av året. Det ble påpekt at Mattilsynet også i tidligere år har hatt lange lister over mulige saker uten at det har blitt så mange bestillinger. Dersom det kommer bestillinger fra Mattilsynet som må prioriteres, vil faggruppen legge de selvinitierte sakene til side og heller ta opp disse senere. Sekretariatet informerte om at de økonomiske rammene for VKM i år vil være mindre enn tidligere, og at selvinitierte saker derfor må ha et nøkternt omfang. Antall saker faggruppen kan selvinitiere i år (en eller to saker) avhenger av størrelsen på sakene, som faggruppen selv avgrensner. Antall timer og kroner i en sak skal avtales med sekretariatet før arbeidet igangsettes.

Et av faggruppemedlemmene har tidligere foreslått å selvinitiere en sak om klimaendringer og planteskadegjørere generelt, men mener at det er grunn til å vente med det da det for tiden pågår store prosjekter om klimascenarier til bruk i effektforskning (som for eksempel av planteskadegjørere).

Det ble minnet om mykotoksin-saken i årsplanen for 2008 som Faggruppe 5 muligens vil selvinitiere, og som det vil kunne være interessant for faggruppen å delta i.

Vedtak: Faggruppen vil vente til neste møte med å velge en eller to saker for selvinitiering. Leder og nestleder vil forberede sine forslag ytterligere til neste møte, med en nærmere beskrivelse av problemstilling. Sekretariatet vil undersøke nærmere de økonomiske rammene for selvinitierte saker i faggruppen. Sekretariatet vil også undersøke om Faggruppe 5 fortsatt vurderer å selvinitiere en sak om mykotoksiner i næringskjeden, og om det kan være aktuelt for Faggruppe 9 å delta. Trond Rafoss i faggruppen vil undersøke til neste gang om det er mulig å få tilgang til noen resultater fra pågående arbeider med klimascenarier.

6. Plantehelsesaker i Mattilsynet

Mattilsynet orienterer om aktiviteter i Mattilsynet på plantehelseområde:

Trevirke

Nye krav til treemballasje trådte i kraft 1. januar. All treemballasje (treballer, trekasser og lignende), samt støttemateriale i tre som brukes ved innførsel av ulike typer varesendinger skal heretter være behandlet og merket i henhold til FAOs internasjonale standard ISPM 15. Kravet gjelder ved all frakt av varer inn i Norge, uansett hvilket land varen kommer fra. Mattilsynet har satt i gang med intensivt tilsyn for å spesielt følge opp sendinger fra land der FVN har blitt påvist. Mattilsynet har tidligere ikke vært borte i et så stort felt for tilsyn. Det er særlig på bakgrunn av spredningen av FVN i Portugal at dette skjerpede kravet er innført. Mattilsynet opplyste at EU er i gang med strengere regler for å hindre spredning av FVN ut av Portugal.

Jordbærsvartflekk

Mattilsynet har tidligere varslet at de ikke vil bestille en risikovurdering av jordbærsvartflekk fra VKM allikevel. Mattilsynet vurderer nå å deregulere sykdommen, og har sendt et brev til Bioforsk der de ber om en vurdering av en eventuell deregulering. Mattilsynet valgte å gå direkte til Bioforsk fordi Mattilsynets spørsmål går hovedsakelig på risikohåndtering, noe som ikke hører inn under VKMs mandat.

Vedtak: Orienteringen fra Mattilsynet tas til etterretning.

7. Saker til hovedkomiteen

Det står i årsplanen at VKM skal formidle forskningsbehov og kunnskapsmangler avdekket i risikovurderinger til relevante parter. Med bakgrunn i erfaringer med FVN-saken ønsker faggruppen å stille Hovedkomiteen følgende spørsmål:

- Hvilke rutiner og kanaler har VKM for å formidle forskningsbehov og kunnskapsmangler avdekket i risikovurderinger? I hvilken grad praktiseres dette?
- Er det mulig å få til et meldingssystem for de tilfellene der VKM er avhengige av at et utviklings-/forskningsarbeid blir utført relativt raskt før VKM kan svare på Mattilsynets spørsmål?
- Har VKM noen kanaler for å påvirke bevilgninger til relevante institusjoner som kan utføre utviklings-/forskningsarbeidet?
- Hva er de andre faggruppenes erfaringer i slike saker hvor det trengs en rask bevilgning til et stykke utviklings-/forskningsarbeid?
- Hvor langt kan VKM i henhold til sitt mandat gå i å gjøre et forarbeid til en risikovurdering? Hvor går VKMs grense mellom kunnskapsutvikling (som ikke er innenfor VKMs mandat) og risikovurderingsarbeid (som er innenfor VKMs mandat)? Hva har VKM anledning til å finansiere og ikke?

Vedtak: Sekretariatet og faggruppeleder vil melde inn og legge frem saken på et møte i Hovedkomiteen. Sekretariatet kan dersom det er ønskelig lage utkast til et problemnotat som belyser spørsmålene. Sekretariatet vil i tillegg innhente informasjon om dagens praksis via sekretariatet.

8. Saker fra møte i hovedkomiteen

Faggruppeleder orienterte fra møtet i Hovedkomiteen 17. september. Møtet var kombinert med en utflukt til Bioforsk Øst, Apelsvoll. Det var få saker på agenda. EFSA's gruppe for "Emerging risks", der faggruppeleder er medlem, har avsluttet sitt arbeid. En egen enhet for "Emerging risks" er nå opprettet i EFSA.

Faggruppens nestleder orienterer fra møtet i Hovedkomiteen 4. desember. Bl.a. ble det gitt en god presentasjon om bruk av probiotika for sykehuspasienter. Risikovurderingen er utarbeidet av Faggruppe 1 og 7 og skal ferdigbehandles i Hovedkomiteen på neste møte. Det ble også gitt en interessant presentasjon om status for forskning og risikovurdering innen nanoteknologi på VKMs område. En egen arbeidsgruppe ble nedsatt for å se nærmere på Faggruppe 3 sine utfordringer med blant annet stor arbeidsbelastning.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

9. Møter o.a. av felles interesse

Seminar om risikokommunikasjon

Sekretariatet minnet om kurset i risikokommunikasjon som VKM arrangerer for sine medlemmer 9. januar. Andre interesserte er også velkomne.

ICPP 9th International congress of plant pathology, Torino, august 2008

Faggruppeleder har skrevet et referat fra dette møtet.

EPPO Training Workshop on PRA – Kypros, november 2008

Sekretariatet hadde på forhånd sendt ut et referat fra kurset. Et av faggruppemedlemmene og faggruppens koordinator deltok på kurset, og disse ga en kort oppsummering. Praktiske øvelser gikk ut på å risikovurdere en planteskadegjører ved hjelp av en elektronisk versjon av EPPO-skjemaet. EPPO-skjemaet skal revideres, og EPPO fikk mange nyttige innspill under kurset. Det var lærerikt å se ulike utfordringer man kan støte på, og hvordan ulike personer kan tolke graderinger og spørsmål i skjemaet forskjellig.

EFSA Advisory Forum Representatives on Plant Health – Parma, 8-9. oktober 2008

Advisory Forum (EFSA AF) er en kommunikasjons- og samarbeidsplattform mellom EFSA og medlemslandene i EU. Fordi EFSA's ansvarsområder ikke dekkes av en og samme institusjon i alle land, så har EFSA AF fått en egen undergruppe på plantehelse (AF PLH), og en på dyrehelse/velferd. Faggruppens koordinator vil representere Norge i AF PLH, der Norge deltar som observatør. Det vil bli avholdt ett møte i året, og faggruppens koordinator ga en kort orientering fra første møte i AF PLH. Faggruppen hadde fått tilsendt koordinatorens referat fra møtet. EFSA vil komme med et mer fylldig referat fra møtet på sine nettsider.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning. Sekretariatet vil sende ut referatet fra ICPP møtet til hele faggruppen.

10. Nytt fra sekretariatet

Ingen saker

11. Eventuelt

Sekretariatet opplyste om at det fortsatt er muligheter for å søke medlemskap som vitenskapelig ekspert i EFSA. Søknadsfristen er forlenget fra 7. til 14. januar 2009.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

Faggruppens nestleder orienterte om et prosjekt ved Senter for bevaringsbiologi (CCB) ved NTNU, som utarbeider forslag til videreutviklede kriterier for økologiske risikovurdering av fremmede arter. Artsdatabanken gir økonomisk støttet til prosjektet. Det er opprettet en referansegruppe som skal være en veiledende støtte for arbeidet, og som sammen med Artsdatabanken skal teste de nye kriteriene før de tas i bruk. Faggruppens nestleder er et av 14 medlemmer i referansegruppen, der han representerer Bioforsk. Ellers består referansegruppen av personer fra Havforskningsinstituttet, Institutt for biologi ved UiT, NINA, Norsk institutt for skog og landskap, Vitenskapsmuseet ved NTNU, og Artsdatabanken. Referansegruppen har nylig hatt en workshop i London. Det er mulig at noe av materialet derfra kan være av interesse for faggruppen. Den 2. februar skal det være et møte i Oslo. Bernt-Erik Sæter, University Oxford og NTNU, er leder av referansegruppen.

Faggruppen mente det er viktig at deres erfaringer med risikovurderinger blir spilt inn til arbeidet ved CCB. De fleste av planteskadegjørerne som risikovurderes er fremmede arter, og selve risikovurderingen vil kunne ha mange felles trekk med en økologisk risikovurdering. På EPPOs "Training Workshop on PRA" på Kypros i november presenterte Richard Baker ved

CSL et brukervennlig risikovurderingsskjema for fremmede arter, utviklet i Storbritannia på bakgrunn av EPPOs PRA-skjema.

Vedtak: Richard Baker kan være en interessant kontaktperson for arbeidet ved CCB. Hans kontaktinformasjon og den aktuelle presentasjonen på Kypros vil bli sendt til faggruppens nestleder. Faggruppens nestleder vil vurdere om noe av materialet fra møtet i London kan være av interesse for faggruppen. I så fall vil han videresende dette.

12. Nye møtedatoer

Faggruppeleder hadde på forhånd foreslått følgende datoer for møter i faggruppen i 2009: 12. mars, 16. april, 11. juni, 10. september, 15. oktober og 10. desember. Det blir mest sannsynlig ikke møte alle disse datoene. Erfaringsmessig blir det gjerne ikke mer enn fire møter på et år. Det foreslås å holde av et par dager ekstra da vi foreløpig ikke vet når det vil være mest hensiktsmessig å holde hvert møte. De foreslåtte datoene passer foreløpig for alle medlemmene til stede.

Vedtak: Medlemmene reserverer de foreslåtte datoene for faggruppemøter i 2009.